

آیین نامه تاسیس دفاتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی

مستندات قانونی: این آیین نامه به استناد مواد ۱، ۳، ۴ و ۲۴ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحات بعدی و بندهای ۱۱ و ۱۶ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظائف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷ و ماده ۸ قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آیین نامه اجرائی آن مصوب سال ۱۳۶۵ هیئت محترم وزیران و اصلاحات سال ۱۳۶۶، ماده واحده چگونگی تعیین وظایف و صلاحیت شاغلین حرفه های پزشکی و وابسته به آن مصوب سال ۱۳۷۶ مجلس شورای اسلامی و ماده ۲ قانون سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳ به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

فصل اول (اول تعاریف:

ماده ۱: به منظور رعایت اختصار در این آیین نامه به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی "وزارت"، به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی "دانشگاه / دانشکده"، به سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران "سازمان"، به دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی "دفتر کار" و به مجوز دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی "مجوز" گفته می شود.

ماده ۲: علوم تغذیه، یکی از رشته های گروه علوم پزشکی است که هدف آن ارائه خدمات مشاوره تغذیه و رژیم درمانی در هر یک از سطوح ابتدایی^۱، پیش گیری^۲، درمان^۳ و بازتوانی^۴ بیماری ها از طریق ارزیابی وضع تغذیه (بررسی تاریخچه پزشکی و مصاحبه با بیمار، بررسی علائم بالینی، یافته های آزمایشگاهی، اندازه گیریهای آنتروپومتری، اندازه گیری و ثبت علائم حیاتی و در نهایت اندازه گیری و برآورد نیازهای تغذیه ای). برنامه ریزی و تنظیم معیارها و توصیه های تغذیه ای جهت افراد سالم، گروه های خاص و مراقبت های ویژه تغذیه ای در گروه های آسیب پذیر (کودکان، نوجوانان، زنان باردار و شیرده، سالمندان و...) و بیماران می باشد.

ماده ۳: مشاور تغذیه و رژیم درمانی به شخصی اطلاق می شود که دارای مدرک کارشناسی، کارشناسی ارشد یا دکترای (PhD) علوم تغذیه یا رژیم درمانی (Dietetics) از یکی از مراکز دانشگاهی معتبر داخل یا خارج از کشور باشد.

تبصره: مدارک دانش آموختگان خارج از کشور باید به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (در خصوص دانش آموختگان سنوات قبل) رسیده باشد.

^۱- primitive
^۲-primary
^۳-secondary
^۴-tertiary

ماده ۴: دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی به محلی اطلاق می شود که طبق ضوابط و مقررات وزارت جهت انجام خدمات مشاوره تغذیه و رژیم درمانی (مطابق شرح وظایف و حدود اختیارات مندرج در این آیین نامه) پس از دریافت مجوز توسط افراد واجد شرایط و صلاحیت ذکر شده در این آیین نامه دائر می گردد.

ماده ۵: مجوز دفترکار، مجوزی است که پس از بررسی و تایید مدارک و مستندات از سوی دانشگاه/دانشکده مربوطه توسط سازمان صادر می گردد.

فصل دوم (شرایط تاسیس دفتر کار و صدور مجوز :

الف) شرایط متقاضیان:

ماده ۶: دانش آموختگانی که حداقل در یکی از مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و یا دکتری در رشته علوم تغذیه فارغ التحصیل شده اند مجاز به تاسیس دفتر مشاوره تغذیه و رژیم درمانی و استفاده از تعرفه خدمات تغذیه ای و عنوان، مطابق با آخرین مدرک تحصیلی خود در رشته علوم تغذیه می باشند.

تبصره ۱: صدور مجوز دفتر کار برای کارشناسان ارشد علوم تغذیه که مقطع کارشناسی را در دوره های غیر از تغذیه گذرانده اند، منوط به ارائه گواهی دو سال سابقه کار رژیم درمانی در یکی از بیمارستانهای آموزشی تابع دانشگاه های علوم پزشکی کشور در یک نوبت کاری می باشد.

تبصره ۲: فقط دانش آموختگانی که مقطع کارشناسی خود را در رشته علوم تغذیه و مقطع کارشناسی ارشد را در رشته علوم بهداشتی در تغذیه گذرانده اند مجاز به استفاده از تعرفه خدمات تغذیه ای و عنوان کارشناسی ارشد خویش می باشند.

ماده ۷: اجازه تاسیس دفتر کار به اشخاص حقیقی واجد شرایط و صلاحیت موضوع این آیین نامه منطبق با مقررات و ضوابط تعیین شده از سوی وزارت داده خواهد شد .

تبصره ۱: به هر متقاضی واجد شرایط، فقط یک مجوز دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی اعطا می گردد.

تبصره ۲: ارائه خدمات مشاوره تغذیه در مراکز درمانی (درمانگاه ها و بیمارستان ها) در اوقات خارج از نوبت کاری قید شده در مجوز دفتر کار مشاوره، برای دارندگان مجوز بلامانع است.

تبصره ۳: همافکنی دانشگاه/دانشکده و سازمان جهت صدور مجوز فعالیت کارشناسان تغذیه در موسسات پزشکی مطابق با بخشنامه های صادر شده الزامی است.

تبصره ۴: ارائه خدمات تغذیه و رژیم درمانی باید منحصرآ توسط دارنده مجوز دفتر انجام شود و استفاده از نام افراد و یا نرم افزارهای رژیم درمانی برای ارائه خدمات مذکور مجاز نمی باشد.

ب) ضوابط بهره برداری :

ماده ۸: جهت بهره برداری و فعالیت این دفاتر اقدامات ذیل ضروری است

- ۱- ارائه مدارک ذیل:
  - ۱-۱- اصل و تصویر تمام صفحات شناسنامه
  - ۱-۲- اصل و تصویر پایان خدمت نظام وظیفه و یا معافیت از آن (ویژه آقایان)
  - ۱-۳- اصل و تصویر کارت نظام پزشکی
  - ۱-۴- اصل و تصویر کارت ملی و یا ارائه شماره ملی
  - ۱-۵- اصل و تصویر گواهی تسویه حساب صندوق رفاه دانشجویان
  - ۱-۶- اصل و تصویر دانشنامه / گواهینامه موقت یا تاییدیه تحصیلی
تبصره: در صورت دارا نبودن دانشنامه / گواهینامه موقت یا تاییدیه تحصیلی، استعلام تاییدیه تحصیلی از اداره کل دانشجویان و دانش آموختگان توسط سازمان
  - ۱-۷- اصل گواهی عدم سوء پیشینه کیفری
  - ۱-۸- اصل گواهی عدم سوء پیشینه انتظامی از سازمان
  - ۱-۹- اصل گواهی عدم اعتیاد
  - ۱-۱۰- ۳ قطعه عکس ۳×۴ اداری رنگی
  - ۱-۱۱- اصل و تصویر آخرین حکم کارگزینی مخصوص کارمندان رسمی یا پیمانی لشگری و کشوری
  - ۱-۱۲- اصل و تصویر گواهی عدم نیاز در غیر ساعات اداری جهت کارمندان لشگری و کشوری از بالاترین مقام مسئول اداری
- تبصره:** گواهی سابقه کار مرتبط با تغذیه برای اشخاص مندرج در تبصره ۱ ماده ۶ و یا مدرک دکترای تخصصی تغذیه یا گواهینامه دوره R.D، که باید به تائید معاونت درمان دانشگاه/دانشکده مربوطه رسیده باشد
- ۲- تایید مکان، ساختمان، امکانات و تجهیزات دفتر کار توسط کارشناسان دانشگاه / دانشکده مربوطه
- ۳- ارائه سند مالکیت یا اجاره نامه معتبر با پلاک ثبتی
- ۴- تکمیل فرم تعهد عدم اشتغال در بخش کشوری و لشگری برای متقاضیان غیر کارمند کشوری و لشگری
- ۵- صحت مدارک ارائه شده به عهده متقاضی است و در صورت کشف عدم صحت آنها، مسئولیت‌های قانونی آن به عهده متقاضی خواهد بود.
- ۶- صدور مجوز دفتر کار در مراکز درمانی و موسسات پزشکی دولتی، غیردولتی و خیریه منوط به ارائه پروانه تاسیس (بهره برداری) معتبر مرکز فوق (و واحد بخش مربوطه یا متقاضی افزایش بخش مربوطه) و ارائه موافقت مرکز درمانی و معاونت درمان دانشگاه/دانشکده مربوطه خواهد بود و این مجوز بنام فرد متقاضی (مشاور تغذیه و رژیم درمانی) و به آدرس مرکز درمانی فوق صادر خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دفتر وزیر

بسمه تعالی

شماره .....
تاریخ .....
پوست .....

تبصره ۱: بديهی است در صورت خروج صاحب مجوز، ادامه فعالیت مرکز درمانی در زمینه مشاوره تغذیه و رژیم درمانی منوط به معرفی فرد واجد شرایط جدید و صدور مجوز جدید خواهد بود.

تبصره ۲: اعضای هیات علمی تمام وقت جغرافیایی دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی، مجاز به تاسیس این گونه دفاتر نیستند.

ماده ۹: تجهیزات، موقعیت جغرافیایی، و امکانات فنی و ساختمانی دفتر کار باید قبل از اخذ مجوز فعالیت به تایید کارشناسان دانشگاه/دانشکده مربوطه برسد.

فصل سوم: فضای فیزیکی و تجهیزات مورد نیاز

ماده ۱۰: حداقل فضای فیزیکی لازم جهت دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی معادل ۳۰ متر مربع، شامل اتاق مشاوره، اتاق انتظار، و سرویس بهداشتی مناسب می باشد.

تبصره ۱: در صورتی که دفترکار در داخل مجموعه گروهی با سایر مطب ها یا دفاتر کار دیگر تاسیس گردد، باید استقلال آن حفظ شده، فضای مشترک، مناسب با پذیرش بیماران در نظر گرفته شود.

ماده ۱۱: حداقل تجهیزات لازم جهت دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی شامل ترازو، قدسنج، متر، نمودارهای لازم، دستگاه فشارسنج، میز و صندلی مناسب، و فایل نگهداری پرونده می باشد.

ماده ۱۲: دفتر کار باید از نظر فضا، نور، صدا، دما، نظافت و ضوابط ایمنی مناسب و مطابق مقررات مربوطه باشد

فصل چهارم: شرح وظایف و حدود اختیارات

ماده ۱۳: شرح وظایف و حدود اختیارات مشاوران تغذیه و رژیم درمانی به شرح ذیل می باشد:

۱-۱۳- تشکیل پرونده

۲-۱۳- ارزیابی وضع تغذیه، محاسبه و تنظیم و تجویز رژیم غذایی جهت مراجعین، بر اساس نیازهای تغذیه ای، عادات فرهنگی، مذهبی، علائق غذایی و وضع اقتصادی ایشان، و تنظیم برنامه پیگیری

۳-۱۳- ارائه مشاوره و آموزش تغذیه به کلیه مراجعین به منظور ارتقاء سلامت ایشان

۴-۱۳- تجویز مکمل های غذایی (Supplements) نظیر ویتامینها و املاح

تبصره ۵: مشاوران تغذیه و رژیم درمانی، مجاز به تجویز دارو نمی باشند.

۵-۱۳- دستور انجام آزمایش های تشخیصی: (پیوست ۱)

تبصره ۵: مشاوران تغذیه و رژیم درمانی مجاز به درخواست انجام سایر آزمایش های کلینیکی، پاراکلینیکی و رادیو گرافی نمی باشند.

فصل پنجم: سایر مقررات

ماده ۱۴: دفاتر مشاوره تغذیه و رژیم درمانی فقط مجاز به ارائه خدمات طبق ضوابط و مقررات وزارت بر اساس شرح وظایف مندرج در این آئین نامه می باشند.

- ماده ۱۵:** چاپ سربرگ، کارت ویزیت، مهر، تابلو و تبلیغات دفاتر کار، بر اساس قوانین جاری کشور و آئین نامه های مصوب مراجع ذیصلاح می باشد.
- ماده ۱۶:** تعرفه خدمات ارائه شده، مطابق تعرفه های مصوب وزارت و یا دیگر دستگاه های ذیربط می باشد.
- ماده ۱۷:** رعایت ضوابط، مقررات و تعرفه های مصوب مراجع ذیصلاح قانونی ضروری است
- ماده ۱۸:** نصب اصل مجوز دفتر کار در محل فعالیت و در معرض دید مراجعین الزامی است.
- ماده ۱۹:** اعتبار مجوز دفتر کار، مطابق با قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی و سایر مقررات مربوطه می باشد.
- ماده ۲۰:** اجازه تاسیس دفاتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی به افراد واجد شرایط و صلاحیت موضوع این آئین نامه، بر اساس سطح بندی خدمات و نیاز کشور و ضوابط تعیین شده، داده خواهد شد.
- ماده ۲۱:** هر گونه جابجایی و نقل مکان دفاتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی باید با اطلاع و موافقت دانشگاه/دانشکده مربوطه و اخذ مجوز جدید انجام شود.
- ماده ۲۲:** در صورتی که فرد دارای مجوز، قصد عدم حضور در دفتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی را برای مدت کمتر از سه ماه داشته باشد، مجاز به معرفی فرد واجد شرایط این آئین نامه به جای خود، با اطلاع و موافقت دانشگاه/دانشکده مربوطه می باشد، ولی در هر حال، مسوولیت دفتر کار بر عهده دارنده مجوز خواهد بود.
- تبصره ۵:** در صورت تعطیلی موقت دفتر کار، مراتب باید به اطلاع دانشگاه/دانشکده مربوطه برسد.
- ماده ۲۳:** در صورتی که دارنده مجوز قصد تعطیل دائم دفتر کار خود را داشته باشد، مراتب باید با ذکر دلایل و مستندات لازم حداقل یک ماه قبل به اطلاع دانشگاه/دانشکده مربوطه برسد.
- ماده ۲۴:** کنترل و نظارت بر انجام خدمات کارکنان دفتر و رعایت ضوابط و مقررات علمی، فنی، اخلاقی و قانونی، به عهده دارنده مجوز دفتر کار می باشد.
- ماده ۲۵:** نظارت بر عملکرد دفاتر مشاوره تغذیه و رژیم درمانی به عهده دانشگاه/دانشکده مربوطه و در صورت لزوم، معاونت درمان وزارت می باشد.
- ماده ۲۶:** تشکیل پرونده، بایگانی و نگهداری مدارک ضروری مراجعین به دفتر مشاوره تغذیه و رژیم درمانی الزامی است.
- تبصره ۵:** پرونده بیماران بعد از آخرین مراجعه، حداقل به مدت یک سال باید نگهداری شود.
- ماده ۲۷:** رعایت طرح انطباق امور پزشکی با موازین شرع اسلام و اخلاق پزشکی در دفاتر کار ضروری است.
- ماده ۲۸:** بیمار حق دارد از بیماری، نوع، دوره رژیم درمانی و عوارض احتمالی آن اطلاع حاصل نماید.

تخلیفات

- ماده ۲۹:** مشاوران تغذیه و رژیم درمانی منحصراً باید در دفاتر کار دارای مجوز از سازمان نظام پزشکی و یا موسسات پزشکی دارای پروانه های قانونی، وظایف مقرر در این آئین نامه را انجام دهند. در غیر این صورت، با توجه به تبصره ۲ ماده واحده قانون چگونگی تعیین وظایف و صلاحیت شاغلین حرفه های پزشکی و وابسته به

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دفتر وزیر

بسمه تعالی

شماره .....
تاریخ .....
پست .....

آن مصوب سال ۱۳۷۶ و نیز قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی با متخلفین برخورد خواهد شد.

ماده ۴۰: در صورتی که دارندگان مجوز دفاتر مشاوره تغذیه و رژیم درمانی از ضوابط و مقررات آیین نامه تخطی نمایند به نحو ذیل عمل خواهد شد:

- الف)** بار اول، تذکر شفاهی با قید موضوع در صورتجلسه بازرسی محل توسط دانشگاه ذیربط
- ب)** بار دوم، اخطار کتبی توسط دانشگاه حداقل به فاصله یک ماه از تذکر اول
- ج)** در صورت تکرار و عدم توجه به تذکرات قبلی اعم از شفاهی و کتبی چنانچه اعمال انجام شده مشمول قانون تعزیرات حکومتی (در امور بهداشتی- درمانی) مصوب سال ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام باشد موضوع به کمیسیون ماده ۱۱ قانون یاد شده و در سایر موارد به محاکم ذیصلاح قانونی احاله خواهد شد.
- تبصره:** تصمیمات کمیسیون مذکور و همچنین آراء محاکم قضایی اعم از ابطال دائم یا موقت مجوز، تعطیل دائم یا موقت دفتر و ... در کمیسیون قانونی بررسی و جهت اجرا به واحدهای ذیربط ارجاع می گردد.

این آیین نامه مشتمل بر ... ماده و ۱۷ تبصره درتاریخ ..... تصویب و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا بوده و کلیه آیین نامه و بخشنامه های مغایر با آن لغو می گردد .

دکتر مرضیه وحید دستجردی
وزیر

شماره ..... / ۱۳۳۰ / ۱۰ / ۱۰
تاریخ ..... / ۱۳۳۰ / ۱۰ / ۱۰
پست

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت و درمان امور پزشکی
دفتر وزیر

Laboratory tests to be ordered by a dietician/nutritionist

(B.Sc., M.Sc., Ph.D.):

پیوست ۱

Routine tests:

- 1.CBC
- 2.ESR
3. FBS
4. BS(1-2hr)
5. GTT
6. HbA_{1c}
7. Lipid profile (TG – Total Cholesterol – LDL – HDL)
8. Uric Acid
- 9.Urea(BUN)
10. Creatinine
11. serum total protein , Albumin
12. urine analysis/culture
- 13.stool exam (including occult blood)

Micronutrients

14. serum iron
- 15.TIBC, transferrin
- 16.Ferritin
- 17.Sodium, Potassium
- 18.Calcium, Phosphorous, Magnesium
- 19.Ceruloplasmin
- 20.Copper
- 21.Zinc

Vitamins:

22. 25(OH)D, 1,25(OH)D
23. Retinol
24. folate, B12

Liver functional and enzymatic tests:

25. ALT, AST, GGT
- 26.LDH, Alkaline phosphatase
- 27.bilirubin (direct, indirect, total)

Congulation:

28. PT, PTT, INR

Hormones:

- 29.T3, T4, T3Up, TSH Anti TPO
30. Insulin
31. ACTH, Cortisol

Other:

32. Urinary albumin assay (for microalbuminuria)
33. Stool culture
34. Undigested food in feces
35. CRP, hsCRP
36. serum proteins electrophoresis